

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
2020 жылғы «9» шілде № 5 хаттамасына
№ 7 қосымша

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
2020 жылғы «9» шілде № 5 хаттамасы
шешімімен
«Бекітілді»

**«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік
қоғамының шетелдік контрагентті қаржыландыру кезінде кредиттік
ұйымды сақтандыру қағидасы**

Нұр-Сұлтан қаласы, 2020 жыл

ІНҚ БОЙЫНША ТҮЙІНДЕМЕ

ІНҚ атауы	«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының шетелдік контрагентті қаржыландыру кезінде кредиттік ұйымды сақтандыру қағидасы
ІНҚ иесі	Сақтандыру департаменті
Қолжетімділік деңгейі	Жалпыға қолжетімді
Қоғамның барлық қызметкерлерін ІНҚ -мен таныстыру бойынша іс-шаралар	«Ішкі портал» желілік дискісіне ІНҚ-ны орналастырған күннен бастап 1 (бір) жұмыс күні ішінде электрондық почта арқылы тарату
«KazakhExport» ЭСК « АҚ Директорлар Кеңесінің шешіміне сәйкес өзгертулер мен толықтырулар енгізілді:	

Мазмұны

1-тарау. Жалпы ережелер	4
2-тарау. Сақтандыру объектісі	6
3-тарау. Сақтандыру жағдайлары	6
4-тарау. Сақтандыру жағдайларынан алып тастау және сақтандыруды шектеу	7
5-тарау. Кепілдіктер	8
6-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі	9
7-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны	10
8-тарау. Сақтандыру сомасының мөлшерін айқындау тәртібі	10
9-тарау. Сақтандыру сыйақысы	10
10-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері	11
11-тарау. Мониторинг	13
12-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары	13
13-тарау. Сақтанушының және (немесе) Пайда алушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі әрекеттері	14
14-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залалдардың мөлшерін растайтын құжаттар тізбесі	14
15-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары	15
16-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешімді қабылдау мерзімі	16
17-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары	17
18-тарау. Суброгация	18
19-тарау. Қосымша талаптар	18
20-тарау. Дауларды шешу тәртібі	18

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының шетелдік контрагентті қаржыландыру кезінде кредиттік ұйымды сақтандыру қағидасы (бұдан әрі -Қағида)Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілеріне, «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының жарғысы мен ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді.

2. «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – Сақтандырушы) осы Қағиданың талаптарымен шетелдік контрагентті қаржыландыру кезінде кредиттік ұйымды сақтандыру шарттарын (бұдан әрі - Сақтандыру шарты) жасайды.

3. Сақтандыру қорғанысы оларға қатысты қолдау Сақтандырушының Жарғысында қарастырылған мақсаттар мен міндеттерге сәйкес жүзеге асырылатын Экспорттаушылардың Келісімшарттарды орындау мақсатында Кредиттік ұйым берген Шетелдік контрагенттердің қарыздары бойынша ғана беріледі.

4. Осы Қағиданың мақсаты Кредиттік ұйымды осы Қағиданың 3-тарауында көрсетілген жағдайлардың басталу тәуекелдерінен сақтандырудың үлгі шарттарын айқындау болып табылады.

5. Осы Қағидаларда келесі ұғымдар пайдаланылады:

1) **Шартсыз франшиза** – Сақтандыру шартында белгіленген, Сақтандыру төлемінен шегерілетін сома; Шартсыз франшиза Сақтандыру сомасына пайызбен, немесе абсолюттік мөлшерде белгіленеді;

2) **Пайда алушы** - Сақтандыру шартына сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын Кредиттік ұйым. Пайда алушыны оның сақтанушымен келісімінен туындайтын Сақтандыру шарты бойынша белгілі бір міндеттерді орындағаннан немесе Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөнінде талап қойғаннан кейін басқа тұлғамен ауыстыруға болмайды;

3) **Мемлекеттік орган** - мемлекет келесі функцияларды жүзеге асыруға Конституциямен, заңдармен, өзге де нормативтік құқықтық актілермен уәкілеттік берілген мемлекеттік мекеме:

- жалпыға бірдей міндетті мінез-құлық қағидасын белгілейтін актілер шығару;
- әлеуметтік маңызы бар қоғамдық қатынастарды реттеу және басқару;
- мемлекет белгілеген жалпыға міндетті мінез-құлық ережелерінің сақталуын бақылау;

4) **Сақтандыру шарты** - шетелдік контрагентті қаржыландыру кезінде Сақтандырушы, Сақтанушы (Шетелдік контрагент) мен пайда алушы (кредиттік ұйым) арасында жасалатын және Пайда алушының (Кредиттік ұйымның) пайдасына сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін кредиттік ұйымды сақтандыру шарты;

5) **Шетелдік контрагент** - сатып алушы, Тапсырыс беруші ретінде әрекет ететін және қазақстандық тауарлардың, жұмыстардың, қызмет көрсетулердің экспортына экспорттаушымен келісімшарт жасасқан шет мемлекеттің заңды немесе жеке тұлғасы; Келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындау үшін Кредиттік ұйыммен Кредит шартын жасасқан қарыз алушы;

6) **Келісімшарт** - қазақстандық тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің экспортына экспорттаушы мен шетелдік контрагент арасындағы жазбаша келісім;

7) **Кредиттік лимит** - Сақтандырушының Шетелдік контрагент үшін жеке белгілейтін, Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі бойы белгілі бір күнгі жағдай бойынша сақтандырылған Экспорттық кредит бойынша берешектің максималды рұқсат етілетін мөлшерінің сомасы;

8) **Кредиттік ұйым** - «Қазақстан Даму Банкі» акционерлік қоғамы, Кредиттік шартқа сәйкес Шетелдік контрагентке қарыз беретін (қаржыландыру) Қазақстан Республикасының Екінші деңгейдегі банктері, шетелдік банктер, Халықаралық қаржы ұйымдары;

9) **Кредиттік шарт** - Кредиттік ұйым мен Шетелдік контрагент арасындағы шарт, оның талаптарына сәйкес Кредиттік ұйым кредиттік шартта көзделген мөлшерде және жағдайларда Шетелдік контрагентке қарыз беруге (қаржыландыру) міндеттенеді, ал Шетелдік контрагент алған қарызды (қаржыландыруды) уақтылы қайтаруға және ол бойынша сыйақыны және/немесе басқа да шығыстарды төлеуге міндеттенеді.;

10) **Міндеттемелерді тиісті түрде орындау** – міндеттемені тиісті субъектілер тиісті затпен, тиісті жерде, тиісті тәсілмен және тиісті мерзімде орындауы тиіс дегенді білдіреді. Өзге жағдайларда міндеттемелерді орындамау (тиісінше орындамау) туындайды;

11) **Қамтамасыз ету** - тиісті шарттар негізінде ресімделген және Сақтандыру шартында көрсетілген Кредит шарты бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етудің кепіл, кепілдік, кепілгерлік және өзге де түрлері;

12) **Негізгі борыш** - Кредиттік шарт бойынша Кредиттік ұйым Шетелдік контрагентке қарыз (қаржыландыру) ретінде берген, қарыз бойынша есептелген сыйақыны ескермегенде нақты ақша сомасы;

13) **Күту кезеңі** - Сақтандыру жағдайы басталған болып есептелетін Сақтандыру шартында белгіленген уақыт кезеңі. Күту кезеңі Сақтандырушы Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Пайда алушыдан хабарлама алғаннан кейін келесі күні басталады;

14) **Шетелдік контрагенттің елі** - шетелдік контрагент сол елдің заңнамасына сәйкес құрылған (тіркелген) шет мемлекет;

15) **Кредиттік ұйым елі-кредиттік ұйым** сол елдің заңнамасына сәйкес құрылған (тіркелген) мемлекет;

16) **Транзит елі** - қазақстандық тауарлар осы мемлекет органдарының кедендік бақылауымен өткізілетін шет мемлекет;

17) **Сақтанушы** - Сақтандырушымен Сақтандыру шартын жасасқан Шетелдік контрагент;

18) **Сақтандыру төлемі** – Шартсыз франшизаны ескере отырып, Сақтандырушы Сақтанушыға Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру сомасы шегінде төлейтін ақша сомасы; Сақтандыру төлемі валютасының түрі Сақтандыру шартында айқындалады;

19) **Сақтандыру мүддесі**-бұл Сақтанушының тәуекелдердің алдын алу және сақтандыру жағдайының туындауына жол бермеудегі мүліктік мүдделері;

20) **Сақтандыру сыйақысы**-Сақтанушы Сақтандырушыға оның Сақтандыру шартында белгіленген талаптар мен мөлшерде Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүргізуге міндеттемелер қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасы. Сақтандыру сыйақысы валютасының түрі Сақтандыру шартында айқындалады;

21) **Сақтандыру сомасы** - сақтандыру объектісі сақтандырылған және Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру шартының барлық қолданылу кезеңі үшін Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы. Сақтандыру төлемі валютасының түрі Сақтандыру шартында айқындалады;

22) **Сақтандыру жағдайы** - сақтандыру шарты басталған кезде Сақтандыру төлемінің жүзеге асырылуын қарастыратын оқиға;

23) **Залал** - Сақтанушының Кредиттік шарттағы Негізгі борышын өтеу бойынша өз міндеттемелерін орындамауы салдарынан туындайтын Пайда алушының залалы. Залалдың анықтамасына Сақтанушының Пайда алушының алдындағы жіберіп алған пайданы; тұрақсыздық айыбын, айыппұлдарды, өсімпұлдарды; есептелген және мерзімі өткен сыйақылар, комиссиялар және Кредит шартында қарастырылған өзге де осыған ұқсас төлемдері; моральдық залалды; сот шығындарын және Кредиттік шарт бойынша берешекті өндіріп алу үшін сот органдарына өтініш білдіруіне байланысты шығыстарды; сондай-ақ

басқаның ақшасын заңсыз пайдаланудан келтірілген залалдарды өтеу (төлеу) бойынша берешегінің туындауы жатпайды;

24) **Экспорттаушы-қазақстандық** тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді экспорттайтын заңды тұлға немесе жеке кәсіпкер;

25) **Экспорттық жеткізу** – Экспорттаушы мен Шетелдік контрагент арасында жасалған келісімшарт шеңберінде жүзеге асырған тауарды жөнелту, жұмысты орындау, қызмет көрсету.

Жоғарыда көрсетілген ұғымдар, егер Қағидаларда өзгеше қарастырылмаса, Қағидалар мәтіні бойынша жалғыз немесе көпше түрде, бас немесе кіші әріппен оларды пайдалануға қарамастан, осы тарауда айқындалған мағынада түсініледі.

2-тарау. Сақтандыру объектісі

6. Сақтанушының заңнамада және Кредит шартында белгіленген тәртіппен Кредит шарты бойынша міндеттемелердің орындалмауына (тиісті түрде орындалмауына) байланысты орын алған Залалдарды Пайда алушыға өтеу міндетімен байланысты Пайда алушының мүлiктік мүддесі Сақтандыру объектісі болып табылады.

3-тарау. Сақтандыру жағдайлары

7. Сақтандыру жағдайы осы тарауда және Сақтандыру шартында айқындалған және осы Қағиданың 8 және 9-тармақтарында аталған жағдайлар салдарынан Залал келтірген оқиғаның басталу фактісі болып табылады.

8. Саяси сипаттағы сақтандыру оқиғалары:

1) транзит елінің немесе экспорттық жеткізу межелі елінің немесе шетелдік контрагент елінің экспроприациялау, тәркілеу, тауарға, жұмыстарға, көрсетілетін қызметтерге меншік құқықтарын шектеу жөніндегі мемлекеттік органының экспорттаушыға меншік құқығымен тиесілі немесе Шетелдік контрагент төлеген Экспорттық жеткізу шеңберінде тауарға, жұмыстарға, көрсетілетін қызметтерге талап ету құқығын шектейтін орындалған жұмыстың нәтижесі;

2) Экспортер келісімшарт бойынша экспорттық жеткізу жөніндегі міндеттемелерді орындаған немесе Шетелдік контрагентке Кредиттік шарт бойынша негізгі борышты төлеуді немесе өтеуді шектейтін немесе тыйым салатын экспорттық жеткізуді шектейтін немесе тыйым салатын экспорттық жеткізу межелі елдің мемлекеттік органының күтпеген әрекеті;

3) шетелдік контрагент елінің мемлекеттік органының Кредиттік шарт бойынша Негізгі борышты өтеуді жүзеге асыру үшін еркін айырбасталатын валютаға айырбастауды және/немесе төлемді аударуды шектейтін немесе тыйым салатын күтпеген әрекеті;

4) соғыс; Келісімшарт бойынша экспорттық жеткізу жөніндегі міндеттемелерді орындауға кедергі келтіретін немесе Шетелдік контрагенттің Кредиттік шарт бойынша негізгі борышты төлеу немесе өтеу жөніндегі міндеттемелерін орындауға кедергі келтіретін Қазақстан Республикасынан тыс жерлердегі азаматтық толқу, жаппай сипаттағы тәртіпсіздіктер.

9. Коммерциялық сипаттағы сақтандыру оқиғалары:

1) Шетелдік контрагенттің банкроттығы және (немесе) таратылуы;

2) Шетелдік контрагенттің кредиттік шартқа қосымша болып табылатын өтеу кестесіне сәйкес негізгі борышты өтеу бойынша өзіне қабылдаған міндеттемелерді орындамауы (тиісінше орындамауы).

10. Сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылатын оқиға төменде аталған барлық белгілерге ие болуы тиіс:

1) оқиғаның басталу ықтималдығы мен кездейсоқтығы;

2) оқиғаның басталу нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның басталуы нәтижесіндегі шығындар мөлшеріне қатысты болжамсыздық;

3) Сақтандыру шартының қолданылуы шегінде оқиға сөзсіз және объективті болуы тиіс деген қауіптің болмауы, бұл туралы оның тараптары немесе кем дегенде Сақтанушының алдын ала білуі немесе алдын ала хабардар болуы;

4) оқиғаның пайда болуы Сақтанушының мүліктік мүддесі үшін теріс, тиімсіз экономикалық салдарларға ие;

5) оқиғаның басталуы Сақтанушының ерік білдіруімен және (немесе) ниетімен байланысты емес және пайда табу және (немесе) ұтыс(алыпсатарлық тәуекел) алу мақсатын көздемейді.

4-тарау. Сақтандыру жағдайларынан алып тастау және сақтандыруды шектеу

11. Егер Сақтандыру шартында өзгеше айтылмаса, келесі жағдайлар нәтижесінде туындаған залалдар сақтандыру қорғауымен өтелмейді:

1) Сақтанушының немесе Пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған немесе оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;

2) Сақтанушының заң актілерінде белгіленген тәртіппен Сақтандыру жағдайымен себептік байланыстағы қасақана қылмыстар немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған іс-әрекеттері;

3) Сақтанушының немесе Пайда алушының Қазақстан Республикасының және шет мемлекеттердің нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын сақтамауы,

4) Шетелдік контрагент елінің немесе Сақтанушы және/немесе Пайда алушы келіскен және ол бойынша жауапты болатын кредиттік ұйым елінің мемлекеттік органының іс-әрекеті;

5) сақтандыру шартының қолданылу мерзімі басталған күнге дейін немесе сақтандыру шартын ұзартудың немесе жаңартудың келесі мерзіміне Сақтандырушыға Шетелдік контрагент елінен ақша қаражатын аударуға және айырбастауға шектеулердің болуы;

6) радиацияның және/немесе радиоактивтік зақымданудың, ядролық қаруды пайдаланудың, уытты заттарды қолданудың немесе таралудың тікелей немесе жанама әсері;

7) қандай да бір келесі бес мемлекеттің арасында соғыстар (соғыс қимылдары басталғанға дейін немесе одан кейін): Қытай Халық Республикасы, Америка Құрама Штаттары, Ресей Федерациясы, Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігі, Француз Республикасы;

8) Шетелдік контрагент елінің немесе кредиттік ұйым елінің мемлекеттік органының сақтандыру шартын жасау күніне немесе оны ұзартудың келесі мерзімі немесе оны қайта жаңарту күніне орын алған іс-қимылы;

9) Сақтанушының немесе Пайда алушының Сақтандырушыға көрінеу жалған мәліметтерді хабарлауы, сондай-ақ Сақтанушының немесе Пайда алушының сақтандыру шартын жасасу және орындау үшін сақтандырушыдан сақтандыру объектісі туралы, оның ішінде оның нысаналы пайдаланылуы, экспорттаушысы, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы кез келген елеулі фактілерді, мән-жайларды және/немесе талаптарды жасыруы;

10) Сақтанушының немесе Пайда алушының сақтандыру жағдайынан болған залалдарды азайту жөніндегі шараларды қасақана қолданбауы;

11) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау немесе уақтылы хабарламау;

12) Пайда алушының сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ сақтандырушыға талап ету құқығына көшу үшін қажетті құжаттарды беруден бас тартуы;

13) Пайда алушының мемлекеттік органнан, кепілгерден немесе кез келген басқа мекемеден тиісті залалдың толық мөлшерде өтеуін алуы;

14) Сақтанушының немесе Пайда алушының осы Қағиданың 5-тарауында көрсетілген қандай да бір кепілдіктерді сақтамауы;

15) коммерциялық сипаттағы сақтандыру оқиғасы басталған кезде Кредиттік ұйымның Шетелдік контрагентпен немесе Экспорттаушымен немесе Шетелдік контрагенттің Экспорттаушымен үлестес болуы;

16) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен кредиттік шартты жарамсыз деп тану;

17) қарыздар беруге байланысты емес қызметтерді көрсету;

18) сақтандыру шарты күшіне енгенге дейін немесе сақтандыру шартының қолданылу мерзімі өткеннен кейін залалдар анықталғанға дейін заладардың туындауы;

19) Сақтанушының немесе Пайда алушының заңсыз іс-әрекеттері;

20) осы Қағиданың 3-тарауында көрсетілген оқиғаларға байланысты емес және сақтандыру шартында көрсетілмеген басқа да оқиғалар.

12. Сақтандыру шартында сақтандыру жағдайларынан өзге де ерекшеліктер және сақтандырудың өзге де шектеулері көзделуі мүмкін.

5-тарау. Кепілдіктер

13. Сақтанушы мен Пайда алушы келесілерге кепілдік береді және келіседі:

1) олар сақтандыру шартын жасау күніне сақтандыру шарты бойынша сақтандыру жағдайына әкелуі мүмкін қандай да бір талаптарды, шарттарды немесе оқиғаларды білмейді және сақтанушы ұсынған барлық ақпарат шынайы және дұрыс болып табылады және ешқандай маңызды ақпарат жасырылмаған;

2) Сақтандырушы мен Шетелдік контрагент арасындағы барлық келісімшарттарды орындау кезінде сақтауға жататын заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерге толық сәйкес жүзеге асырылған;

3) олар сақтандыру шартының әрекет ету мерзімі кезінде барлық жауапкершілікпен әрекет ететін болады және егер олар сақтандыру шартын жасаспа және залалды болдырмау, азайту және/немесе өтеу үшін барлық мүмкін шараларды қабылдайтын болады, келесілерді қоса алғанда, бірақ шектелмей:

– Сақтандыру төлемін жүзеге асырғанға дейін және/немесе жүзеге асырғаннан кейін олар Сақтандырушымен келісім бойынша соңғысына барлық мүмкін, оның ішінде қолжетімді болуы мүмкін дипломатиялық, заңдық, әкімшілік, бейресми, арналарды пайдалануды қамтамасыз етеді;

– олар валютаны айырбастау және ақша аудару бойынша барлық қажетті шараларды қабылдайды;

– олар Сақтандырушының келісімінсіз кез келген залалға немесе ықтимал залалға қатысты қандай да бір ымыраға келу шарттарын жасасуға жол бермейді;

– олар жазбалар мен құжаттарға, сондай-ақ куәларға қолжетімділікті қоса алғанда, сақтандыру оқиғасын тергеуде барынша жәрдемдесуді қамтамасыз етеді;

4) Кредиттік ұйым және Шетелдік контрагент талап етілетін лицензияларды немесе рұқсаттарды алу үшін барлық шараларды қабылдады немесе қабылдайды және барлық шараларды уақтылы қабылдайтын және егер жоғарыда көрсетілген лицензияларды немесе рұқсаттарды алу міндетті болса, сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде кез келген жаңа лицензиялық немесе рұқсат беру талаптарын сақтау үшін осындай лицензияларды немесе рұқсаттарды алу, ұзарту, жаңарту немесе түзету үшін барлық құжаттарды ұсынатын болады.

5) олар Қазақстан Республикасының және (немесе) шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес әрекет етеді және әрекет етуін жалғастыратын болады;

6) олар сақтандырушыға алдын ала хабарлаусыз және келісімсіз Келісімшартта, Кредиттік шартта, сондай-ақ Сақтандыру шартында елеулі өзгерістерге әкелуі мүмкін қандай да бір іс-әрекет жасамайды.

14. Сақтанушы құпиялылықты сақтауға кепілдік береді, яғни ол қандай да бір уақытта қандай да бір үшінші тарапқа, соның ішінде Шетелдік контрагентке, Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз Шарт талаптарын ашпайды.

15. Сақтандыру шартында қосымша кепілдіктер мен ерекше талаптар қарастырылуы мүмкін.

6-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі

16. Сақтандыру шартын жасасуға Сақтандырушы белгілеген нысан бойынша сақтанушының өтініші және оған қоса берілетін құжаттар негіз болып табылады.

17. Сақтандыру шартында келесілер болуы тиіс:

1) сақтандырушының атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері;
2) сақтанушының (егер ол жеке тұлға болып табылса) тегі, аты, әкесінің аты (егер ол көрсетілсе куәландыратын құжатта болған жағдайда) және тұрғылықты жері немесе оның атауы, орналасқан жері және банктік реквизиттері (егер ол заңды тұлға болса);

3) сақтандыру объектісін көрсету;

4) сақтандыру жағдайын көрсету;

5) сақтандыру сомасының мөлшері, сақтандыру төлемін жүзеге асырудың тәртібі мен мерзімдері;

6) сақтандыру сыйақысының мөлшері, оларды төлеу тәртібі мен мерзімдері;

7) шарттың жасалған күні және қолданылу мерзімі;

8) сақтандырылған адам мен пайда алушы, егер олар сақтандыру қатынасына қатысушы болса;

9) шарттың нөмірі, сериясы;

10) шарт талаптарына өзгерістер енгізу жағдайлары мен тәртібі;

11) Сақтанушының шарт жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы сақтандырушыға дереу хабарлау міндеті, егер бұл өзгерістер сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса;

12) сақтанушыны немесе сақтандырылушыны сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті жетіспейтін құжаттары туралы хабардар ету мерзімдері;

13) сақтандыру сомасы, сақтандыру төлемі және сақтандыру сыйақысы валютасының түрі;

14) сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және сақтанушының экономика секторын көрсету;

15) сақтандырылған адам (пайда алушының) сақтандыру шарты бойынша сақтанушы болып табылмай сақтандыру шартында көрсетілген жағдайда оның сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және экономика секторын көрсету;

16) шартсыз франшиза туралы шарт;

17) сақтандыру мүддесі.

18. Сақтанушы, Сақтандырушы және Пайда алушы арасындағы келісім бойынша осы сақтандыру Қағидасының негізінде және Сақтандырушының атқарушы органының шешімі бойынша осы Сақтандыру қағидасының жекелеген ережелерін өзгертуді, алып тастауды көздейтін сақтандыру шарттары, сондай-ақ сақтандыру шартын жасасу кезінде айқындалатын қосымша талаптар жасалуы мүмкін.

19. Сақтанушы немесе Пайда алушы сақтандыру шартын жоғалтқан жағдайда сақтандырушы Сақтанушының немесе Пайда алушының жазбаша өтініші негізінде сақтандыру шартының телнұсқасын береді, содан кейін жоғалған сақтандыру шарты

жарамсыз деп есептеледі және ол бойынша сақтандыру төлемі жүргізілмейді.

7-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны

20. Сақтандыру шарты Сақтанушы сақтандыру сыйақысын төлеген сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады, ал оны бөліп төлеу кезінде - егер сақтандыру шартында өзгеше қарастырылмаса, онда алғашқы сақтандыру жарнасын төлеу керек.

21. Сақтандыру шарты әрекет етуін осы Шарттың 13-бөліміне сәйкес тоқтатады.

22. Егер сақтандыру шартында өзгеше қарастырылмаса, сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі сақтандыру шартының қолданылу мерзімімен сәйкес келеді.

23. Сақтандыру шартын қолдану орны (сақтандыру аймағы) тек Сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

8-тарау. Сақтандыру сомасының мөлшерін айқындау тәртібі

24. Сақтандыру сомасы тараптардың келісімімен Шетелдік контрагенттің Кредиттік шарт бойынша негізгі борышты өтеу жөніндегі міндеттемелерді орындамауы (тиісінше орындамауы) немесе Шетелдік контрагенттің банкроттығы нәтижесінде Кредиттік ұйым шегуі мүмкін залалдар сомасы шегінде белгіленеді.

9-тарау. Сақтандыру сыйақысы

25. Сақтандыру шарты бойынша төленуі тиіс сақтандыру сыйақысының мөлшері Сақтандырушы айқындайтын сақтандыру тарифтеріне сәйкес есептеледі.

26. Сақтандыру сыйақысының мөлшері сақтандыру сомасы өзгерген жағдайда сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру шартына қосымша келісім жасасу жолымен түзетілуі мүмкін.

27. Сақтанушы Сақтандыру сыйақысын егер Сақтандыру шартында өзгеше қарастырылмаса, бір реттік аудару арқылы немесе бөліп төлеуі тиіс.

28. Сақтандыру сыйақысын Сақтандыру шартында көрсетілген мерзімге дейін толық мөлшерде төлемеген жағдайда, Сақтандырушы Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылуын сақтандыру сыйақысын (кезекті сақтандыру жарнасын) төлеу мерзімін өткізіп алған күннен кейінгі күннен бастап бір жақты тәртіппен тоқтата тұрады. Бұл ретте Сақтандырушы сақтандыру қорғанысының қолданысын тоқтата тұру кезеңінде болған Сақтандыру жағдайлары бойынша жауапты болмайды. Сақтандырушы Сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде Сақтанушыдан ақшалай міндеттемелерді уақтылы орындамағаны үшін тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) төлеуді талап етуге құқылы.

29. Егер Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылуы тоқта тұрғаннан кейін күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде Сақтанушыдан Сақтандыру сыйақысы (мерзімі өткен сақтандыру жарнасы және (немесе) кезекті сақтандыру жарнасы, егер мұндай төлем мерзімі басталса) төлемі түспесе Сақтандырушы Сақтандыру шартының қолданылуын бір жақты тәртіпте тоқтатады. Бұл жағдайда Сақтандырушы Сақтанушыны және Пайда алушыны Қағиданың 18-тарауына сәйкес Сақтандыру шартының тоқтатылғаны туралы жазбаша хабардар етеді.

30. Сақтандыру қорғауының қолданысын тоқтату Сақтанушыны Сақтандыру шарты бұзылған күнге дейінгі сақтандыру қорғауының қолданылу кезеңі үшін Сақтандыру сыйақысын толық төлеуден босатпайды.

31. Сақтандырушы мерзімі өтіп кеткен Сақтандыру сыйақысын (мерзімі өтіп кеткен сақтандыру жарнасын және (немесе) кезекті сақтандыру жарнасын, егер мұндай төлем мерзімі туындаса) төлегеннен кейін Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде сақтандыру қорғанысының қолданылуын қайта бастауға құқылы. Бұл ретте Сақтандыру шартының қолданылуы ұзартылмайды және сақтандыру қорғанысының қолданысы тоқтатыла тұрған кезең үшін төленген Сақтандыру сыйақысы (сақтандыру жарнасы) қайтарылмайды.

32. Сақтандыру жағдайы Сақтандыру сыйақысы (сақтандыру жарнасы) төленгенге дейін басталған кезде, егер Сақтанушы Сақтандыру сыйақысын уақтылы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзған болса, Сақтанушы Сақтандырушының Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы.

33. Кезекті сақтандыру жарнасын уақтылы төлемеген жағдайда Сақтандырушы Сақтанушыдан Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыздық айыбын төлеуді талап етуге құқылы.

10-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

34. Сақтанушының құқығы бар:

- 1) сақтандырушыдан сақтандыру талаптарын, сақтандыру шарты бойынша өзінің құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге;
- 2) сақтандыру шарты жоғалған жағдайда оның телнұсқасын алуға;
- 3) Залал мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшы қызметтерін пайдалануға;
- 4) Залал мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы жасаған сақтандыру төлемі мөлшерінің есептерімен танысуға;
- 5) Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту немесе оның мөлшерін азайту туралы шешіміне Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен дау айтуға;
- 6) сақтандыру шартында қарастырылған жағдайларда сақтандыру төлемін алуға;
- 7) Қазақстан Республикасының заңнамасында қарастырылған өзге де іс-әрекеттер жасауға құқығы бар.

35. Сақтанушы міндетті:

- 1) сақтандырушымен келісімшарт және (немесе) Кредиттік шарт талаптарының өзгеруін келісуге;
- 2) осы Қағиданың 5-тарауында және сақтандыру шартында көрсетілген барлық шарттарды бұлжытпай кепілдік беру және орындауға;
- 3) экспорт басталғанға дейін барлық талап етілетін лицензиялар мен рұқсаттардың болуын қамтамасыз етуге;
- 4) Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіпте және мерзімде сақтандыру сыйақысын төлеуге;
- 5) сақтандыру тәуекелінің жағдайы, сақтандыру шарты жасалғанға дейін де, сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде де сақтандыру жағдайының туындауына елеулі әсер етуі мүмкін оған белгілі жағдайлар мен талаптар туралы сақтандырушыға хабардар етуге;
- 6) Сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы оқиға өзіне белгілі болғаннан кейін, егер сақтандыру шартында өзге мерзім белгіленбесе, оның басталғаны туралы сақтандырушыға дереу хабарлауға;
- 7) сақтандыру жағдайынан болған залалдарды азайтуға шаралар қабылдау;
- 8) сақтандыру жағдайының басталуы салдарынан болуы мүмкін залал сомасына франшиза мөлшерінде қатысуға және сақтандыру объектісі құнының сақтандыру арқылы қорғаумен жабылмайтын бөлігін сақтандырмауға немесе беруге;
- 9) Сақтандырушыға Сақтандыру шартын жасасу және орындау үшін қажетті барлық

мәліметтерді беруге;

10) сақтандырушының нұсқауларына сәйкес сақтандыру оқиғасының басталуын болдырмау және сақтандыру оқиғасы басталған кезде залалдардың мөлшерін азайту бойынша, сондай-ақ шығындардың орнын толтыру бойынша барлық шараларды жүргізуге міндетті. Сақтанушы егер сақтандыру шартымен қорғалмаған болса, әрдайым әрекет етуі қажет;

11) Сақтандырушыға Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы хабарлағаннан кейін Келісімшарт бойынша қандай да бір төлем алған кезде күнтізбелік 5 (бес) күн ішінде Сақтандырушыға жазбаша хабарлауға міндетті;

12) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталғаннан кейін сақтандырушының келісімінсіз қандай да бір келісімдер жасасуды жүзеге асырмау;

13) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты субъектіге (суброгация) талап ету құқығының сақтандырушыға өтуін қамтамасыз ету;

14) сақтандыру шартының болу фактісін сақтандырушының жазбаша алдын ала келісімінсіз үшінші тұлғаларға ашпауға;

15) осы Қағиданың 8-тармағының 3) тармақшасында көрсетілген оқиға орын алған кезде Кредиттік шарт бойынша жеке тиесілі төлемді арнайы банктік шотқа орналастыруға міндетті.

36. Сақтандырушы құқылы:

1) Сақтанушыдан және Пайда алушыдан сақтандыру шартын жасасу және орындау үшін қажетті мәліметтерді ұсынуды талап етуге;

2) шет мемлекеттің тиісті мемлекеттік органдарынан сақтандыру жағдайының басталу фактісін және залал мөлшерін растайтын құжаттарды сұратуға;

3) сақтандыру жағдайы басталған кезде залал мөлшерін анықтау үшін тәуелсіз сарапшының немесе бағалаушының қызметтерін пайдалануға;

4) Кредиттік шарт бойынша мерзімі өткен төлем туралы хабарлама алғаннан кейін залалдарды азайту және борыштарды алу жөніндегі іс-шараларға қатысу;

5) осы Қағиданың 4-тарауында қарастырылған негіздер бойынша сақтандыру төлемін толық немесе ішінара жүзеге асырудан бас тарту;

6) көрінеу жалған ақпарат берген немесе алынған төлем туралы хабарламаған жағдайда сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға немесе төленген соманы талап етуге;

7) егер Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылуы тоқтатыла тұрғаннан кейін күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде Сақтанушыдан сақтандыру сыйақысы (мерзімі өткен сақтандыру жарнасы және (немесе) кезекті сақтандыру жарнасы, егер осындай төлем мерзімі басталған болса) төлемі түспеген жағдайда, сақтандыру шартын біржақты тәртіппен тоқтату;

8) Қазақстан Республикасының заңнамасында қарастырылған өзге де іс-әрекеттер жасауға құқығы бар.

37. Сақтандырушы міндетті:

1) Сақтанушы мен Пайда алушыны осы Қағидалармен таныстыруға және олардың талап етуі бойынша Қағиданың көшірмесін ұсынуға (жіберуге) ;

2) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүргізуге;

3) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;

4) залалдарды болдырмау немесе азайтудан болған шығыстарды, егер олар қажет болған жағдайда немесе ол шығыстар сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жүргізілген болса, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да оны Пайда алушыға өтеуге;

5) Пайда алушыны сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті жетіспейтін құжаттар туралы 15 (он бес) күнтізбелік күн ішінде хабардар етуге міндетті.

38. Сақтандыру шартында тараптардың Қазақстан Республикасының заңдарына

қайшы келмейтін басқа да құқықтары мен міндеттері қарастырылуы мүмкін.

39. Пайда алушы құқылы:

1) Сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі мен қаржылық тұрақтылығы туралы ақпаратты талап етуге;

2) Сақтандырушыдан Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес Сақтандыру төлемін жүзеге асыруды талап етуге.

40. Пайда алушы міндетті:

1) Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелін бағалау үшін елеулі маңызы бар өзіне белгілі барлық жағдайлар туралы және сақтандырушының Сақтандыру шартын жасасу туралы шешімін қабылдағаны жөнінде хабарлауға;

2) сақтандыру шарттарын орындауға;

3) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген зиянның сипаты мен мөлшері туралы айтуға мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты беруге міндетті.

4) Сақтандырушыны Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның және/немесе нәтижесінде Сақтандыру жағдайы басталуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы хабардар етуге;

5) Сақтандырушыға Сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді ұсынуға;

6) Сақтандырушымен Кредит шарты бойынша берешекті өндіріп алу және реттеу бойынша барлық іс-әрекеттерді жазбаша түрде келісуге;

7) Сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғадан талап ету құқығының Сақтандырушыға өтуін қамтамасыз етуге міндетті.

11-тарау. Мониторинг

41. Сақтандыру қорғауы жүзеге асырылатын Кредиттік шартта осы Қағидалар шеңберінде Сақтандыру шартының барлық қолданылу мерзімі ішінде Пайда алушының құқығын қарастыратын, Сақтанушының қарыз қаражатын мақсатты пайдалануына мониторинг жүргізу және Сақтанушыдан банктік және коммерциялық құпияны сақтау жөніндегі талаптарды сақтай отырып құжаттарды сұратуды қарастыратын талаптары болуы тиіс.

42. Сақтандыру шартында Сақтандырушының жазбаша талабы бойынша Пайда алушы куәландырған шарттардың, төлем тапсырмаларының және мониторинг мақсатында Сақтандырушы сұрататын кредиттік досьедегі өзге де құжаттардың көшірмелерін беру бойынша Пайда алушының міндеттемелерін қарастыратын талаптар болуы тиіс.

12-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары

43. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Пайда алушы Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған жағдайларда, белгілі болған елеулі өзгерістер туралы егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер етуі мүмкін болса, Сақтандырушыға 30 (отыз) күнтізбелік күннен кешіктірмей жазбаша хабарлауға міндетті.

44. Кез келген жағдайда келесі өзгерістер елеулі деп танылады:

1) кредитті (қарызды) нысаналы пайдалану шарттарын, қарыз сомасын және басқа да келісілген төлемдерді, қарызды өтеу тәртібі мен мерзімдерін, қолжетімділік кезеңін, сыйақы ставкасын, кредиттік шарттың қолданылу мерзімін өзгерту;

2) Кредит шарты, кепіл шарттары, кепілдік немесе кепілгерлік шарттары бойынша

тараптарды алмастыру;

3) Кредиттік шарт бойынша қамтамасыз ету талаптарын, мәнін өзгерту.

Сақтандыру шартында сақтандыру тәуекелін ұлғайтуға әсер ететін басқа да елеулі өзгерістер көрсетілуі мүмкін.

45. Пайда алушы Қағидалардың 44-тармағында қарастырылған міндеттерді орындамаған жағдайда, Сақтандырушы Сақтандыру шартын бұзуды және Сақтандыру шартын бұзудан келтірілген шығынды өтеуді талап етуге немесе Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру төлемінің мөлшерін сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес азайтуға немесе сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

46. Егер Сақтандыру жағдайының себебі осы Қағиданың 45-тармағында көрсетілген өзгерістер болса және Пайда алушы осы Қағиданың 44-тармағында көрсетілген мерзімде олар туралы Сақтандырушыны хабардар етпесе, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы.

13-тарау. Сақтанушының және (немесе) Пайда алушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі әрекеттері

47. Сақтандыру жағдайының басталғанын, сондай-ақ ол келтірген залалдарды дәлелдеу Сақтанушыға және (немесе) Пайда алушыға жүктеледі.

48. Егер Сақтандыру шартында сақтандыру жағдайының белгілері бар ,және / немесе оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін, және / немесе сақтандыру жағдайының басталу тәуекелін ұлғайтатын оқиға басталған кезде өзгеше айтылмаса, Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы міндетті:

1) ықтимал шығындардың алдын алу немесе азайту үшін барлық шараларды қабылдауға;

2) сақтандыру жағдайының басталғанын растайтын құжаттарды алу үшін барлық шараларды қабылдауға;

3) Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде Сақтандырушыға хабарлама жіберілген күнді айқындауға мүмкіндік беретін тәсілмен Сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) оның салдары Сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін кез келген оқиға туралы хабарлауға және Сақтандырушыны істің барлық мән-жайларына қатысты қажетті ақпаратпен және құжаттамамен, атап айтқанда, осы оқиғаға тартылған адамдардың, оның ішінде талап қоюшылардың аттарын, атаулары мен мекен-жайларын қоса алғанда, осы оқиғаға байланысты алынған ақпаратпен, құжаттармен қамтамасыз етуге;

4) сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді ұсынуға;

5) сақтандырушыға залалдың себептері мен мөлшеріне қатысты тергеу жүргізуге, залалды азайту жөніндегі іс-шараларға қатысуға мүмкіндік беруге.

49. Сақтандырушы немесе оның өкілі Сақтанушының және (немесе) Пайда алушының оқиға туралы хабарламасын күтпей-ақ сақтандыру оқиғасын тексеруге кірісуге құқылы. Сақтанушының және (немесе) Пайда алушының бұған кедергі жасауға құқығы жоқ.

50. Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы сақтандыру жағдайы жөніндегі барлық одан арғы ақпаратты хабарлауға және Сақтандырушыға қажетті көмек көрсетуі тиіс.

14-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залалдардың мөлшерін растайтын құжаттар тізбесі

51. Сақтандырушы сақтандыру төлемін сақтандыру төлемі туралы өтініш немесе Пайда алушының өтініші және сақтандыру жағдайы туралы акт негізінде жүргізеді.

52. Сақтандыру жағдайы туралы актіні сақтандырушы немесе уәкілеттік берген

тұлғасы жасайды.

53. Егер сақтандыру жағдайы туралы өтінішті тексеру кезінде Пайда алушыға залал келтіру сақтандыру жағдайының нәтижесінде болмағаны анықталса немесе егер Пайда алушыда уақтылы хабарламаудан пайда болған залалдың себебін және/немесе осы залалдың мөлшерін анықтау мүмкін болмаса, сақтандыру жағдайы туралы акт жасалмайды. Бұл жағдайда сақтандырушы құжатты ерікті нысанда жасайды, онда сақтандыру жағдайы туралы актінің жасалмау себептері көрсетіледі.

54. Нәтижесінде Залал келтірілген Сақтандыру жағдайының туындау фактісі мен себебі Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы ұсынатын келесі құжаттармен расталуы тиіс.

1) Сақтандырушының корпоративтік интернет-ресурсында орналастырылған нысанға сәйкес сақтандыру жағдайы туралы өтініш;

2) Сақтандыру шартының көшірмесі;

3) Кредит шарт көшірмесі;

4) Кредит шартының талаптарында қарастырылған құжаттарды қоса бере отырып, Сақтанушының Кредит шарттың талаптарына сәйкес залалды өтеу (төлеу) қажеттігі туралы Сақтанушыға Пайда алушының жазбаша талабының (хабарламасының) нотариалды куәландырған көшірмесі;

5) Пайда алушының Кредит шарты бойынша Сақтанушының қарыздық берешегі туралы анықтамасы;

6) Сақтандырушының тиісті талабы болған кезде кредиттік досьеден алынған материалдардың көшірмелері/нотариалды куәландырылған көшірмелері. Бұл ретте Сақтандырушы Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтінішті қарау үшін Сақтандырушының пікірі бойынша қажетті құжаттардың белгілі бір тізбесін беруі тиіс;

7) Сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін Пайда алушының банктік деректемелерін көрсете отырып залал мөлшерінің есебі;

8) кредит шарты бойынша қамтамасыз ету болып табылатын кепіл, кепілзат, кепілдік, кепілгерлік шарттарының және өзге де шарттардың көшірмесі (бар болса);

9) талап арыздың көшірмесі (бар болған жағдайда);

10) Пайда алушының талап арызы бойынша азаматтық іс қозғау туралы, Сақтанушыдан кредит шарты бойынша берешек сомасын өндіріп алу туралы соттың ұйғарымы (бар болған жағдайда);

11) Кредит шарты бойынша Сақтанушының берешек сомасын өндіріп алу туралы сот шешімінің түпнұсқасы (бар болған жағдайда);

12) Залалдың себебі мен мөлшерін растайтын өзге де құжаттар.

15-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары

55. Сақтанушыдан немесе Пайда алушыдан сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуы туралы жазбаша өтініш алғаннан кейін, сондай-ақ сақтандыру төлемі үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынғаннан кейін сақтандырушы келесі іс-әрекеттерді жүзеге асырады:

1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісі мен себептерін анықтайды;

2) сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің шындыққа сәйкестігін тексереді;

3) сарапшыларды, бағалаушыларды тарту қажеттілігін анықтайды, өзге де іс-әрекеттерді жүзеге асырады;

4) сақтандыру шартында белгіленген күту кезеңі ішінде сақтанушымен бірлесіп немесе Залалды барынша азайту бойынша, егер мұндай мүмкін болса, дербес шаралар қабылдайды;

5) оқиғаны сақтандыру жағдайы деп тану кезінде сақтандыру төлемінің мөлшерін

айқындайды, сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.

56. Сақтандыру төлемін сақтандырушы сақтандыру шартында айқындалған күту кезеңі өткеннен кейін және осы Қағиданың 15-тарауында көрсетілген Сақтанушы ұсынған құжаттардың негізінде жүзеге асырады.

57. Сақтандырушы сақтандыру төлемін сақтандыру оқиғаларының әрбір түрі үшін айқындалған сөзсіз франшизаны шегере отырып, сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде Пайда алушыға келтірілген залал мөлшеріндегі сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асырады.

Сақтандыру сомасы шегінде Сақтандыру төлемі = Залал– Шартсыз франшиза.

58. Залал Кредит шарты бойынша негізгі борыш сомасынан аспайтын мөлшерде айқындалады.

59. Шартсыз франшизаны ұстап қалу тәртібі Сақтандыру шартымен айқындалады.

60. Егер Кредит шартының сомасы шетел валютасында белгіленсе, онда сақтандыру төлемі, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру оқиғасы туралы хабарлау күніне Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген Кредит шарты валютасына теңгенің бағамы бойынша жүзеге асырылады.

61. Сақтандыру төлемін жүзеге асырғанға дейін Пайда алушы төленетін сақтандыру төлемі көлемінде талап ету құқығын беру туралы сақтандырушымен келісімшарт жасасуға міндетті.

62. Егер Пайда алушы үшінші тұлғалардан келтірілген залал бойынша өтем алған болса, сақтандырушы сақтандыру төлемін келтірілген залал мөлшері мен Пайда алушы алған өтем арасындағы айырма мөлшерінде Шартсыз франшизаны ескере отырып жүзеге асырады.

63. Үшінші тұлғалардан төлем немесе келтірілген залал бойынша өтем алған Пайда алушы сақтандырушыға сақтандыру төлемінің артық алынған сомасын қайтаруға міндетті.

64. Залалдың себептері мен мөлшері туралы Тараптар арасында даулар туындаған жағдайда Тараптардың әрқайсысы сараптама жүргізуді талап етуге құқығы бар. Сараптама жүргізуді талап еткен тараптың есебінен сараптама жүргізіледі.

65. Залалдарды болдырмау немесе азайту мақсатында Пайда алушыға келтірілген шығыстарды, егер мұндай шығыстар қажет болса немесе сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жүргізілген болса, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да, Сақтандырушы өтеуі тиіс. Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстар өтемақысының жалпы сомасы сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспауы тиіс. Егер шығыстар Пайда алушы Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қарамай толық мөлшерде өтеледі.

66. Сақтандырушы Сақтанушының және (немесе) Пайда алушының ықтимал кемуді азайту үшін ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қасақана қабылдамауы салдарынан туындаған залалдарына қатысты Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

67. Залал себебін барабар анықтау мүмкін болмаған жағдайда бұл залал коммерциялық сипаттағы сақтандыру оқиғасының салдарынан туындаған ретінде қаралады.

16-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешімді қабылдау мерзімі

68. Сақтандырушы Сақтанушыдан немесе Пайда алушыдан сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы хабарлама алған сәттен бастап күту кезеңін келесі тәртіппен белгілейді:

1) банкроттық басталған кезде - қолданылмайды;
2) банкроттықтан басқа, сақтандыру оқиғасы басталған кезде - күнтізбелік 60 (алпыс) күнге дейін.

69. Егер Сақтандырушы сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдаса,

ол бас тарту себебін негізді түрде дәлелдейді.

70. Сақтандырушы барлық қажетті құжаттарды алғаннан кейін күту кезеңі өткен күннен бастап 30 (отыз) жұмыс күні ішінде сақтандыру төлемі туралы немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдайды.

71. Пайда алушыға Сақтандыру төлемі сақтандыру төлемі туралы шешім қабылданған күннен кейінгі 10 (он) жұмыс күні ішінде жүзеге асырылады.

72. Егер Шетелдік контрагент елінің, кредиттік ұйым елінің немесе Қазақстан Республикасының Құқық қорғау органдары Сақтанушының және (немесе) Пайда алушының қызметіне байланысты қылмыстық іс қозғаса, Сақтандырушының сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау мерзімін тергеу немесе сот талқылауы аяқталғанға дейін, Пайда алушыны кешіктіру себептері туралы жазбаша хабардар ете отырып, кейінге қалдыруға құқығы бар.

73. Сақтандырушы егер сақтандыру жағдайын немесе залал мөлшерін растайтын құжаттардың түпнұсқалығына дәлелді күмән болған жағдайда, осындай құжаттардың түпнұсқалылығы расталғанға дейін сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдауды кейінге қалдыруға құқығы бар.

17-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары

74. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандыру шартының қолданылуы сақтандыру қорғаудың бүкіл қолданылу кезеңі ішінде жалғасады. Бұл ретте Сақтандыру сомасы жүзеге асырылған Сақтандыру төлемінің сомасына азайтылады. Сақтандыру төлемін толық мөлшерде жүзеге асырған кезде Сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылады.

75. Тараптар Шарттың қалған қатысушылары келіскен жағдайда Шарт тараптарының жеке келісімін жасасу арқылы Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқылы.

76. Сақтандыру шарты келесі жағдайлардың бірі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылады:

- 1) сақтандыру объектісі әрекет етуін тоқтатқанда;
- 2) Сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығы жойылған кезде және Сақтандыру тәуекелінің болуы Сақтандыру жағдайынан өзгеше жағдайлар бойынша тоқтатылғанда.
- 3) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында қарастырылған жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енген кезде;

4) егер Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылуы тоқтатылғаннан кейін 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде Сақтанушыдан Сақтандыру сыйақысын төлемі (мерзімі өткен сақтандыру жарнасын және (немесе) кезекті сақтандыру жарнасын, егер осындай төлем мерзімі басталған болса) түспесе;

- 5) заңнамада қарастырылған өзге жағдайларда.

Көрсетілген жағдайларда Сақтандыру шарты осы тармақта көзделген сақтандыру шартын тоқтату үшін негіз ретіндегі жағдайлар туындаған кезден бастап тоқтатылған болып есептеледі, бұл туралы мүдделі Тарап дереу, 10 (он) жұмыс күнінен кешіктірмей растайтын құжаттардың көшірмелерін ұсына отырып, екінші Тарапты жазбаша хабардар етуі тиіс. Бұл ретте мұндай жазбаша хабарлама Сақтандыру шартын тоқтату фактісіне жеткілікті құжаттамалық растау болып табылады, ал Сақтандырушы сақтандыру қолданылған уақытқа барабар Сақтандыру сыйақысының бір бөлігіне құқылы.

77. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату Сақтандырушының кінәсінен оның талаптарын орындамаудан туындаған жағдайларда, соңғысы Сақтанушыға ол төлеген Сақтандыру сыйақысын немесе Сақтандыру жарналарын толық қайтаруға міндетті.

18-тарау. Суброгация

78. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға Сақтанушының сақтандыру нәтижесінде өтелген залалдар үшін жауапты тұлғаға тиесілі төленген сома шегінде талап ету құқығы ауысады.

79. Пайда алушы сақтандыру төлемін алған кезде сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді кідіріссіз беруге және сақтандырушының өзіне ауысқан талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді оған хабарлауға міндетті.

80. Залал үшін жауапты тұлға немесе үшінші тарап сақтандыру жағдайы нәтижесінде туындаған залалды өтеу бойынша жүзеге асырған өтемақы сақтандырушыға тиесілі болады. Пайда алушы осы өтемдер туралы сақтандырушыға дереу хабарлауға және оларды алған сәттен бастап 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде сақтандырушыға беруге міндетті.

81. Егер Пайда алушы сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартса немесе осы құқықты жүзеге асыру сақтанушының кінәсінен мүмкін болмаса, сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан және артық төленген соманы қайтаруды талап ету құқығымен босатылады.

19-тарау. Қосымша талаптар

82. Тараптардың келісімі бойынша осы Сақтандыру қағидаларына сәйкес жасалатын сақтандыру шартына, егер олар Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне қайшы келмесе, қосымша талаптар енгізілуі мүмкін.

20-тарау. Дауларды шешу тәртібі

83. Сақтандыру шартының тараптары арасында туындайтын Сақтандыру шарты бойынша дауларды келіссөздер жолымен қарайды.

84. Тараптар арасында келісімге қол жеткізілмеген жағдайда дау сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен шешіледі.